

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
15.8.2006

7

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2005

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Jihomoravsky Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihomoravském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Jihomoravsky in 2005 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování informace byly výkazy o činnosti ambulantních pracovišť oboru tuberkulózy a respiračních nemocí (TRN) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2005, který byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz [NZIS / Výkazy 2005]. Počet obyvatel pro výpočet ukazatelů byl získán z dostupných zdrojů ČSÚ. IZK o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v kraji v předchozích letech a také v ostatních krajích jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

V Jihomoravském kraji jsou ambulance oboru TRN v zařízeních rezortu zdravotnictví a spravedlnosti. Návratnost výkazů byla 96 %, ze 26 zařízení v kraji, které mají zpravodajskou povinnost, jich 25 odevzdalo vyplněný výkaz. Na mapce je znázorněno rozložení zdravotnických zařízení poskytujících ambulantní a lůžkovou péči k 31.12.2005.

Personální zajištění a činnost v ambulantní péči

Odbornou péči zajišťovalo podle Registru zdravotnických zařízení v 28 ordinacích včetně detašovaných pracovišť 29,65 lékařů a 54,95 zdravotnických pracovníků bez odborného dohledu (zkráceně ZPBD) v evidenčním počtu. Následující údaje o činnosti oboru a z nich vypočtené ukazatele se týkají ordinací, které odevzdaly vyplněný výkaz.

V průběhu roku 2005 bylo v ordinacích TRN provedeno celkem 194,2 tisíc vyšetření nebo ošetření, přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 6 778 ošetření (ČR 6 249). Nejvíce ošetření bylo provedeno v okrese Brno-město, a to 41 % z celkového počtu v kraji.

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 4 150 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou, z toho ve skupině R1 bylo 63 % osob a ve skupině R2 37 %. Z celkového počtu osob se zvýšeným rizikem onemocnění tvořily děti mladší 15 let téměř 1 %. Jedno dítě bylo zařazeno ve skupině R1 a 40 dětí ve skupině R2; v roce 2004 nebylo ve skupině R1 žádné dítě, ale ve skupině R2 jich bylo 46 dětí. Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo léčeno 5 266 osob a stejně tak jako každý rok převažovali kuřáci s vysokým konzumem cigaret (95 %).

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Sleduje se 10 netuberkulózních onemocnění dýchacího ústrojí, pro která je nutná dispenzarizace na ambulantním oddělení TRN. Pod stálým lékařským dohledem bylo 50 952 osob, 48 % žen a 52 % mužů. Více než polovinu dispenzarizovaných tvořili pacienti s chronickou obstrukční plicní nemocí (CHOPN), která se od roku 2005 sleduje v členění na stadium rizikové, lehké, střední, těžké a velmi těžké, což dříve odpovídalo chronické bronchitidě a emfyzému plic. Druhou nejčastější diagnózou pro téměř jednu čtvrtinu dispenzarizovaných bylo astma bronchiale, u kterého se nově sledují 4 stupně závažnosti. Ve věku 0-14 let podléhalo sledování 25 děvčat a 21 chlapců, převážně s astma bronchiale 2. a 3. stupně. Nově byla zjištěna sledovaná onemocnění u 2 522 žen a 3 414 mužů.

Očkování BCG - Bacill Calmette Guerin - vakcínou

Primovakcinace byla provedena u 768 dětí od narození do 6 týdnů věku, které nebyly ze zdravotních nebo váhových důvodů očkované v porodnici dětským lékařem. U 49 dětí nedošlo k očkování ani v porodnici ani později v daném termínu na oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí. Na základě negativní tuberkulinové zkoušky bylo očkováno 418 2 letých dětí, 6 196 dětí ve věku 11 let a 266 ostatních osob. Komplikace po očkování byly zaznamenány ve 44 případech.

Využívání lůžkového fondu na plicních oddělení nemocnic a OLÚ

Lůžkovou péči v oboru TRN zabezpečovalo v roce 2005 v kraji celkem 6 lůžkových oddělení v nemocnicích s 200 lůžky a jeden odborný léčebný ústav se 42 lůžky stejně jako v minulém roce. Na odděleních TRN v nemocnicích pracovalo k 31.12.2005 celkem 28,59 lékařů a 81,00 ZPBD. Na 1 lékaře připadalo 5,9 lůžka a na 1 ZPBD u lůžka 2,2 lůžka. Celkem bylo v kraji hospitalizováno 5 640 pacientů. Průměrná ošetrovací doba činila 10,9 dne a využití lůžek ve dnech bylo 305,1 dne.

V odborném léčebném ústavu pracovalo 2,10 lékařů a 10,60 ZPBD. Průměrný denní stav obsazených lůžek na 1 lékaře činil 15,2 lůžek a na 1 ZPBD u lůžka 3,3 lůžka. Hospitalizováno bylo celkem 648 pacientů. Průměrná ošetrovací doba dosáhla 18,0 dne a využití lůžek ve dnech 278,0 dne.

Zpracovala:

Miroslava Poláčková

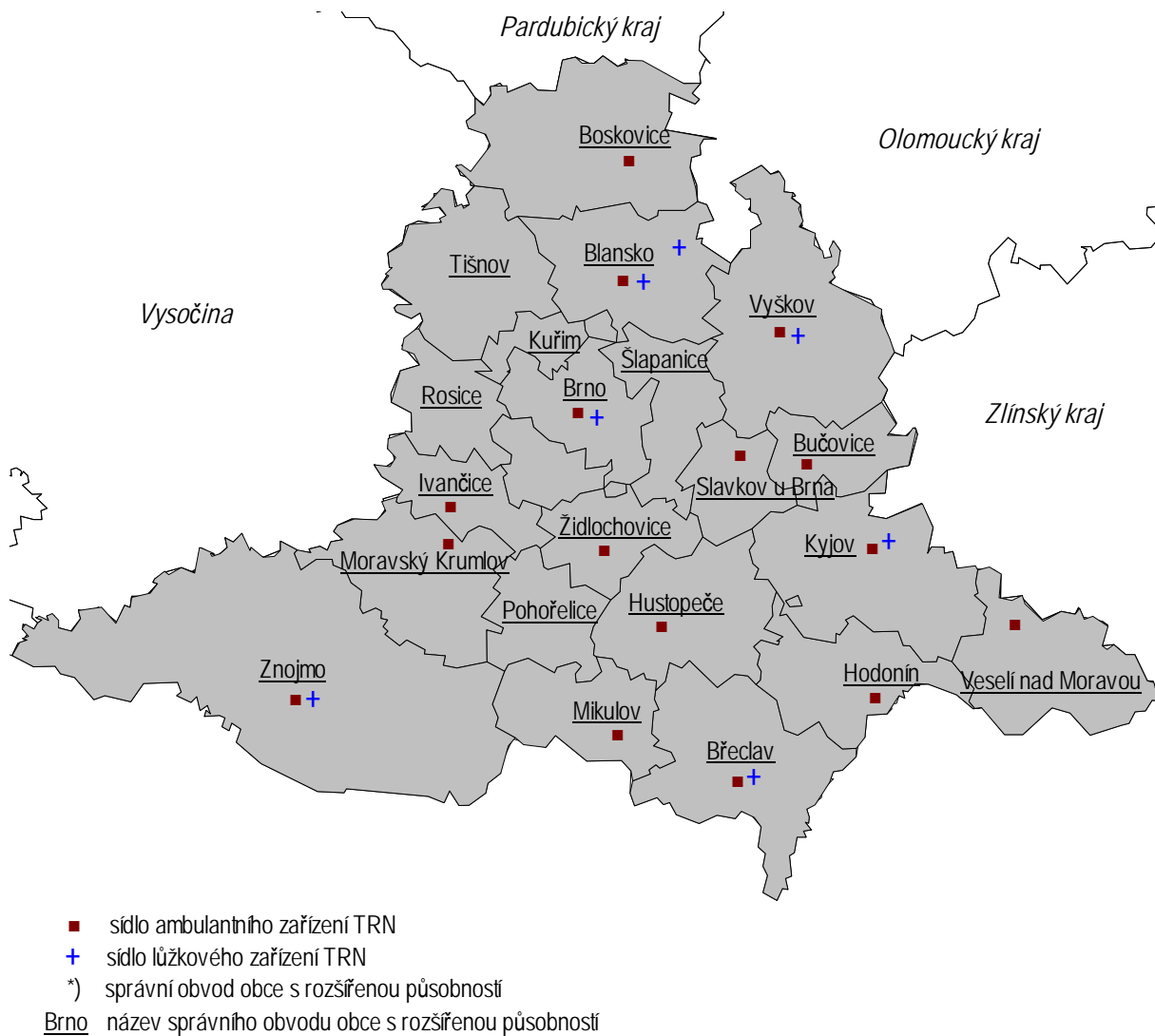
ÚZIS ČR Jihomoravský krajský odbor

Výstavní 17/19, 603 00 Brno

Telefon a fax: 543 184 165

e-mail: polackova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Poskytovatelé ambulanti a lůžkové péče v oboru TRN dle ORP *)

Mapa znázorňuje umístění zdravotnických zařízení, vč. detašovaných pracovišť, bez ohledu na jejich počet.

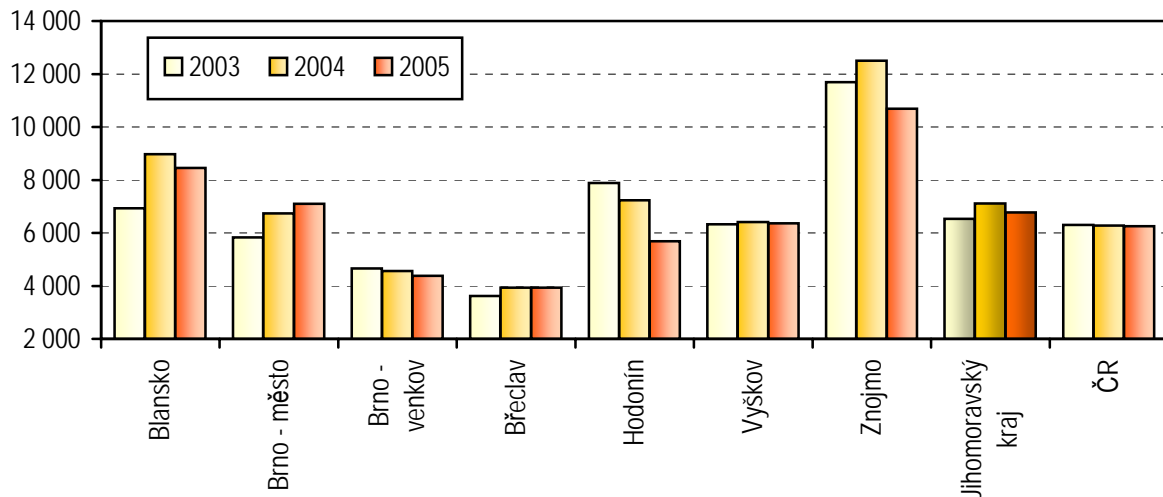
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Poskytovatel péče a území	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových zařízení	11	11,85	41,36	31,65	87 023	2 875	44,81	7 343,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	13	12,80	44,68	13,30	70 948	3 269	36,53	5 542,8
Ostatní ambulantní zařízení	1	4,00	13,96	11,00	36 228	1 504	18,66	9 057,0
Jihomoravský kraj	25	28,65	100,00	55,95	194 199	7 648	100,00	6 778,3
dle území (okresu)								
Blansko	2	2,00	6,98	4,00	16 896	877	8,70	8 448,0
Brno - město	7	11,12	38,81	26,20	78 975	1 504	40,67	7 102,1
Brno - venkov	2	2,00	6,98	2,00	8 773	747	4,52	4 386,5
Břeclav	4	3,40	11,87	6,30	13 377	1 538	6,89	3 934,4
Hodonín	5	4,68	16,34	7,80	26 584	1 355	13,69	5 680,3
Vyškov	2	2,00	6,98	3,00	12 731	815	6,56	6 365,5
Znojmo	3	3,45	12,04	6,65	36 863	812	18,98	10 684,9
Jihomoravský kraj	25	28,65	100,00	55,95	194 199	7 648	100,00	6 778,3
Česká republika	305	336,87	x	670,02	2 105 120	102 557	x	6 249,1

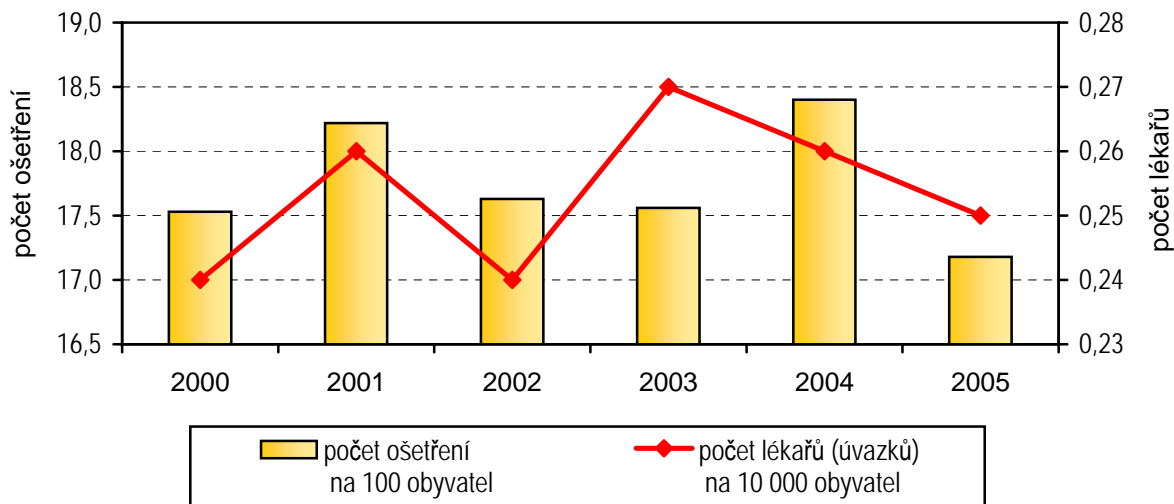
¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

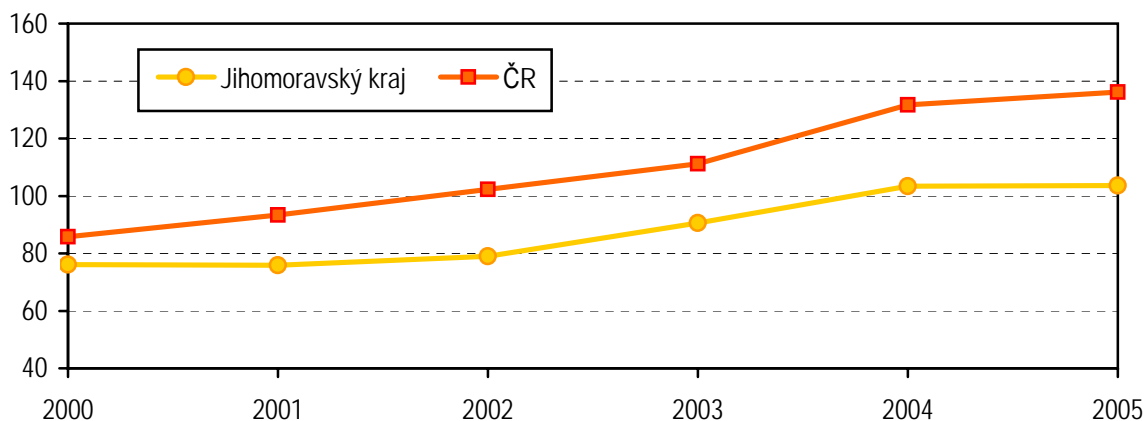
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2003 - 2005

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000 - 2005

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiální na 10 000 obyvatel v letech 2000 - 2005

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho			nově přijatí ¹⁾		
		ženy	děti (0-14 let)	muži			
Zhoubné novotvary DÚ ²⁾ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0-9, C39.9)	1 955	463	-	553	208	17,30	16,29
Neověřené zhoubné novotvary DÚ ²⁾	96	30	-	34	11	0,85	1,66
Nezhoubné novotvary DÚ ²⁾ (D14.2-4, D19.0)	377	177	-	13	10	3,34	4,00
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	4 415	1 823	6	696	487	39,06	41,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0-8, J42, J43.0-9, J44.0-9)	27 112	12 652	6	1 312	867	239,85	230,12
stadium 0 - rizikové	2 153	1 138	-	120	105	19,05	49,37
stadium 1 - lehké	8 331	4 155	4	576	273	73,70	55,41
stadium 2 - střední	9 167	3 822	2	441	346	81,10	67,56
stadium 3 - těžké	5 497	2 642	-	110	109	48,63	40,64
stadium 4 - velmi těžké	1 964	895	-	65	34	17,38	14,89
Astma bronchiální (J45.1-9, J46)	11 717	6 997	34	327	529	103,66	136,17
stupeň 1 - intermitentní	2 100	1 240	7	60	87	18,58	33,88
stupeň 2 - lehké perzistující	4 578	2 687	14	150	248	40,50	47,17
stupeň 3 - středně těžké perzistující	4 104	2 519	12	84	152	36,31	42,04
stupeň 4 - těžké perzistující	935	551	1	33	42	8,27	12,13
Bronchiectázie (J47)	404	176	-	11	12	3,57	5,07
Sarkoidóza (D86.0,2)	1 029	637	-	28	25	9,10	8,05
Pneumokoniózy (J60-J66)	346	27	-	4	2	3,06	13,86
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	805	415	-	111	125	7,12	5,71
Nenádorová onemocnění pohrudnice (J86-J94)	1 116	461	-	91	105	9,87	8,06
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	500	218	-	69	50	4,42	6,58
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ ²⁾ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	1 080	447	-	165	91	9,55	18,73
Celkem	50 952	24 523	46	3 414	2 522	450,76	495,44

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

²⁾ Dýchací ústrojí

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
Blansko	456	-	288	8	840
Brno - město	760	-	504	5	1 496
Brno - venkov	163	-	8	3	81
Břeclav	61	-	101	9	-
Hodonín	499	1	432	7	1 369
Vyškov	284	-	105	5	46
Znojmo	373	-	116	3	1 434
Jihomoravský kraj	2 596	1	1 554	40	5 266
ČR	33 319	55	29 876	2 237	137 080

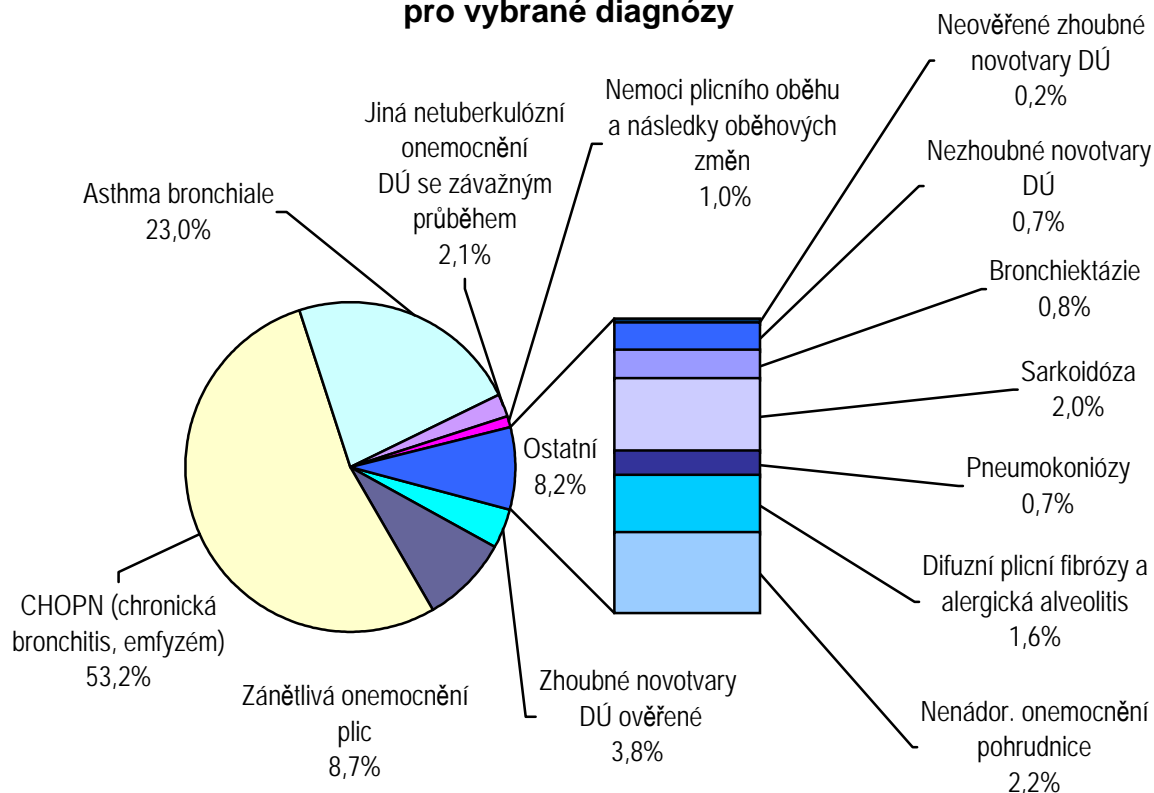
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriózu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakterií.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakterií

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí karcinogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ ⁴⁾	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	6	43	1	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	28,59	184,54	2,10	72,32
ZPBD ²⁾ celkem	81,00	571,99	10,60	375,31
sestry ²⁾ u lůžka	76,50	530,49	9,60	334,99
ZPOD ²⁾	21,00	170,83	2,00	102,19
Průměrný počet lůžek	200,76	1 608,71	42,00	1 895,45
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	167,8	1 168,6	32,0	1 380,7
na 1 lékaře	5,9	6,3	15,2	19,1
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,2	2,2	3,3	4,1
Počet lékařů na 100 lůžek	14,08	11,46	5,00	3,90
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	39,90	35,53	25,24	20,22
Počet hospitalizovaných	5 640	38 776	648	14 208
Nemocniční letalita	80,2	82,4	-	49,3
Využití lůžek ve dnech	305,1	265,1	278,0	265,9
Průměrná ošetrovací doba	10,9	11,0	18,0	35,5
Prostoj lůžek ³⁾	1,9	2,5	0,9	8,1

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

⁴⁾ Odborný léčebný ústav

Seznam nemocnic v kraji s plicním oddělením:

Nemocnice Blansko

Fakultní nemocnice Brno

Nemocnice Břeclav, p.o.

Nemocnice Kyjov, p.o.

Nemocnice Vyškov, p.o.

Nemocnice Znojmo, p.o.

Seznam odborných léčebných ústavů v kraji s plicním oddělením:

Dětská léčebna se speleoterapií, p.o. Ostrov u Macochy